

Minister Finansów

Warszawa, 26 maja 2025 roku

Sprawa: Interpelacja nr 9619
Znak sprawy: IF9.054.1.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr 9619. Interpelacja ta dotyczy informacji o zasadach funkcjonowania europejskiego Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (AMLA). Została ona zgłoszona przez Pana Posła Jarosława Sachajko oraz Panią Posel Annę Gembicką.

I. Na wstępie pragnę wyjaśnić rolę Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (ang. Anti Money Laundering Authority - AMLA) oraz wskazać przyczyny jego powstania, w celu rozwiania niejasności i obaw, które pojawiły się w przekazanym materiale.

Nowy urząd ma zasadnicze znaczenie dla wyeliminowania obecnych braków w nadzorze nad przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT) w Unii Europejskiej. Nadzór nad przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w UE pozostaje bowiem obecnie w gestii poszczególnych państw członkowskich, często bez możliwości jego skutecznej koordynacji.

Urząd będzie także wspierał krajowe jednostki analityki finansowej oraz koordynował ich działania. Wsparcie tych jednostek będzie obejmowało w szczególności udostępnianie usług informatycznych, w celu wzmocnienia ich zdolności analizy danych.

Rola nowego urzędu (AMLA) jest zatem jednoznacznie pozytywna, a jego cele zmierzają do zapewnienia jeszcze skuteczniejszej walki ze zorganizowaną przestępczością.

Jak pokazują bowiem ostatnie przypadki domniemanego prania pieniędzy z udziałem instytucji kredytowych, podejście do współpracy w przypadku, gdy instytucje kredytowe pochodzą z różnych państw członkowskich i prowadzą tzw. działalność transgraniczną (czyli działalność wywołującą skutki poza granicami pojedynczego państwa członkowskiego) nie jest spójne na poziomie UE, co stanowi

jedną z zasadniczych przyczyn powołania AMLA. Jednocześnie metody identyfikacji ryzyka i stosowane podejścia do nadzoru opartego na analizie ryzyka również są zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich. Podczas gdy niektóre rodzaje ryzyka mają charakter krajowy, inne mają charakter horyzontalny lub mogą mieć wpływ na cały system finansowy Unii.

Podsumowując stwierdzić należy, że w celu zaradzenia tym brakom powołano nowy Urząd, który stanie się centralnym filarem zintegrowanego systemu nadzoru nad przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Nie potwierdzają się zatem tezy postawione w interpelacji, a dotyczące m.in. naruszenia intymności finansowej obywateli czy też zwiększonego ryzyka blokady kont. **AMLA to bowiem jednostka, której zadaniem jest koordynacja systemów nadzoru poszczególnych państw członkowskich nad największymi europejskimi instytucjami finansowymi oraz wspieranie krajowych jednostek analityki finansowej** – poprzez udostępnianie im usług informatycznych w celu zwiększenia zdolności jednostek analityki finansowej w zakresie analizy danych, jak i narzędzi bezpiecznej wymiany informacji, w tym za pośrednictwem FIU.net – specjalnego systemu informatycznego umożliwiającego jednostkom analityki finansowej współpracę i wymianę informacji.

II. W celu uzupełnienia powyższych informacji uprzejmie przedstawiam odpowiedzi na poszczególne pytania zgłoszone w interpelacji.

Pytanie 1. *Jakie konkretne działania zamierza podjąć Rząd RP, aby zagwarantować, że prawa obywateli do prywatności, ochrony danych osobowych oraz intymności życia finansowego nie zostaną naruszone przez działania AMLA? Czy rząd planuje wprowadzenie krajowych regulacji wzmocniających ochronę Polaków przed nadmierną inwigilacją?*

Ostateczna treść Rozporządzenia 2024/1620 na mocy którego powołano AMLA (dalej również „Rozporządzenie”), ustalona została w toku zaawansowanych i wymagających negocjacji z poszczególnymi państwami członkowskimi. Jego treść normatywna odpowiada wysokim europejskim standardom ochrony prywatności obywateli. Rozporządzenie przewiduje wiele obostrzeń dotyczących zarówno sposobu przeprowadzania kontroli przez AMLA, jak również zakresu i jakości gromadzonych informacji. Obejmuje to m.in. wprowadzenie szczegółowych reguł i ram ochrony danych osobowych. W tym kontekście stwierdzić należy, że nie planuje się obecnie prac legislacyjnych.

Pytanie 2. *Czy Rząd RP przewiduje wprowadzenie procedur odszkodowawczych dla obywateli, którzy poniosą szkody wskutek błędnych lub arbitralnych decyzji AMLA, takich jak nieuzasadnione blokady kont czy ograniczenie dostępu do środków finansowych? Jakie mechanizmy zapewnią szybkie i sprawiedliwe rekompensaty?*

Na wstępie zauważyć trzeba, że AMLA nie będzie rozstrzygać w zakresie indywidualnych spraw obywateli. W zakresie właściwości Urzędu pozostaje natomiast nadzór nad częścią instytucji obowiązanych z krajów członkowskich. Ponadto obecnie obowiązujące przepisy przewidują, że wstrzymywanie transakcji pozostaje w zakresie właściwości jednostek analityki finansowej, tym samym nie jest to kompetencja przypisana do AMLA.

Ponadto Rozporządzenie 2024/1620 jest aktem prawa europejskiego, obowiązuje w państwach członkowskich bezpośrednio i nie wymaga implementacji. Państwa członkowskie podlegają wynikającemu z prawa europejskiego obowiązkowi pełnej realizacji takiego aktu prawnego, bez możliwości modyfikacji jego postanowień. W efekcie zastosowane reguły będą w pełni chronić interesy obywateli oraz wzmocnią pozycję rynkową uczciwie działających przedsiębiorców. Przedmiotowy akt prawny uregulował zagadnienie w sposób wyczerpujący i obecnie – w związku z powyższymi argumentami – nie przewiduje się dodatkowej reakcji legislacyjnej.

Pytanie nr 3. *Czy przedstawiciel Rządu RP w Radzie UE zgłaszał zastrzeżenia wobec przewidywanej skali inwigilacji finansowej w ramach pakietu AML? Jeśli tak, jakie były to zastrzeżenia i jakie stanowisko zajęły inne państwa członkowskie?*

Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polski prezentowane podczas negocjacji, jak również stanowisko wielu innych państw członkowskich, było aprobujące wobec przewidzianych w pakiecie AML nowoczesnych zasad przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Szczególnie wobec możliwości stworzenia stabilnego mechanizmu koordynacji nadzoru na kluczowym rynku instytucji finansowych. Celem pakietu AML nie jest inwigilacja obywateli, a poprawa skuteczności walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, w świetle rosnących w tych obszarach zagrożeń, które mają wpływ na bezpieczeństwo publiczne i finansowe państw członkowskich oraz UE.

Popieranie takich rozwiązań jest wyrazem zdecydowanej woli i przygotowania do stanowczej walki z przestępczością. Nowe reguły będą bowiem skutkowały znaczącym utrudnieniem prowadzenia działalności przestępczej w wielkiej europejskiej i międzynarodowej skali – tym samym utrudnieniem w wykorzystywaniu międzynarodowych instytucji finansowych, w celu prania pieniędzy pochodzących z nielegalnych źródeł.

Przyjęcie przedmiotowych reguł jest również kluczowe w kontekście potrzeby zapewnienia skuteczności systemu międzynarodowych sankcji nałożonych na Rosję.

Pytanie nr 4. *W jaki sposób Rząd RP zamierza monitorować działania AMLA, aby zapewnić, że nie naruszą one suwerenności narodowej w zakresie nadzoru finansowego? Czy planowane są mechanizmy współpracy z agencją, które zagwarantują poszanowanie polskich interesów?*

Jednym z kluczowych elementów struktury Urzędu jest tzw. Rada Generalna – art. 57 Rozporządzenia. Rada Generalna ma skład nadzorczy albo skład właściwy dla jednostek analityki finansowej. Każdy z tych składów obejmuje uczestnictwo przedstawicieli krajowych organów nadzoru lub analityki finansowej - z prawem głosu. Rada Generalna została wyposażona w szeroki zakres kompetencji, określony przez art. 60 Rozporządzenia. Zatem w pracach Rady - w każdym z jej składów - będzie uczestniczył delegat krajowego organu nadzoru albo krajowej jednostki analityki finansowej. Decyzje Rady Generalnej podejmowane są zwykłą większością głosów jej członków. Kwalifikowana większość obowiązuje natomiast m.in. w kwestii regulacyjnych standardów technicznych. Każdemu członkowi z prawem głosu przysługuje tylko jeden głos. W przypadku równego rozkładu głosów decyduje głos przewodniczącego Urzędu.

Wszystkie te rozwiązania, a przede wszystkim udział w pracach delegata krajowej jednostki analityki finansowej, stanowią o poszanowaniu autonomii poszczególnych krajowych jednostek analityki finansowej oraz gwarantują szeroki dostęp do informacji i wpływ na działanie całości systemu.

Pytanie nr 5. *Czy obywatele będą mieli zagwarantowaną szybką i skuteczną ścieżkę odwoławczą od decyzji dotyczących zablokowania lub zajęcia ich środków finansowych w ramach procedur AML? Jakie kroki podejmie rząd, aby zapewnić przejrzystość i dostępność takich procedur?*

Jak już wcześniej wspomniano, kwestia blokady rachunków i wstrzymywanie transakcji pozostaje domeną państw członkowskich. Obecnie procedura blokowania rachunku uregulowana jest przez ustawę z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Odpowiednie przepisy tej ustawy normują w sposób wyczerpujący zarówno zasady i podstawy prawne wprowadzenia blokady rachunku, jak również możliwość jej przedłużenia oraz zniesienia, w odpowiednim przewidzianym przez prawo terminie.

Podkreślić trzeba, że sama AMLA przewiduje specjalną funkcję, która ma wspierać przestrzeganie przez nią procedur i standardów. Stanowi ją urzędnik ds. praw podstawowych, który m.in. promuje i monitoruje przestrzeganie praw podstawowych przez Urząd oraz wydaje w tym przedmiocie opinie.

Pytanie nr 6. *Czy Rząd RP rozważa przeprowadzenie kampanii informacyjnej, która uświadomi Polakom konsekwencje działań AMLA i pomoże im chronić swoje prawa w obliczu nowych regulacji?*

Działania AMLA będą odpowiednio transparentne. Już wraz z wybraniem Frankfurtu na siedzibę tej jednostki, publicznie udostępniono szereg informacji związanych z obecną i przyszłą działalnością Urzędu. Obecnie na stronie internetowej Ministerstwa Finansów zamieszczono wyczerpujące zestawienie informacji dotyczącej tej jednostki. Pojawiło się także wiele publicznie dostępnych analiz, które w sposób precyzyjny i rzeczowy omawiają rolę tej jednostki oraz jej

pozytywny wpływ na poziom bezpieczeństwa sektora instytucji finansowych. W tym kontekście do działalności AMLA będą się odnosić organizatorzy licznych konferencji, szkoleń oraz paneli dyskusyjnych, także tych organizowanych przez podmioty rządowe.

Jednocześnie na względzie należy mieć szczególną pozycję AMLA, wynikającą z przepisów regulujących zakres działalności tej jednostki. Urząd ten nie dysponuje bowiem - co do zasady - kompetencjami skierowanymi względem indywidualnych obywateli państw członkowskich, natomiast jego zadania, uprawnienia i kompetencje obejmują działalność prowadzoną przez instytucje obowiązane oraz wykonywanie obowiązków przez krajowe jednostki analityki finansowej.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jurand Drop
podsekretarz stanu